

Sygn. akt II Ca 451/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 września 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Jarosław Gołębiowski (spr.)
Sędziowie	SSO Paweł Hochman SSR del. Mariusz Kubiczek
Protokolant	sekr. sądowy Anna Owczarska

po rozpoznaniu w dniu 2 września 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa M. K. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą P.H.U. (...)

przeciwko K. J.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 6 marca 2013 roku, sygn. akt I C 1718/12

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądza od pozwanego K. J. na rzecz powódki M. K. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą P.H.U. (...) kwotę 21.787,27 (dwadzieścia jeden tysięcy siedemset osiemdziesiąt siedem, 27/100) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 19 lipca 2012 roku a w pozostałej części apelację oddala, znosząc między stronami koszty procesu za obie instancje.

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt: II Ca 451/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 marca 2013 roku Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. oddalił powództwo M. K. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą P.H.U. (...) przeciwko K. J. o zapłatę.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego.

W dniu 1 lutego 2012 roku powódka P.H.U. (...)M. K.zawarła z pozwanym K. J.umowę najmu samochodu ciężarowego marki V. (...), nr (...)(...)rok produkcji 2006. Na podstawie umowy pozwany był zobowiązany do płacenia miesięcznego czynszu leasingowego zgodnego z fakturami (...) S.A.we W., przejęcia/przepisania w terminie do 30 maja 2012 roku przedmiotu najmu na siebie oraz zapłaty kwoty 29.000 złotych odstępnego.

Samochód ciężarowy marki V. (...), nr (...) (...)rok produkcji 2006, został przekazany pozwanemu 1 lutego 2012 roku.

Właścicielem samochodu ciężarowego marki V. (...), nr(...)(...), była firma (...) S.A.powódka była jego leasingobiorcą. Z tytułu leasingu płaciła raty leasingowe. (...) S.A.we W.za koszty wynikające z umowy leasingu, wystawił na rzecz powódki P.H.U. (...)M. K.faktury na łączną kwotę 27.686,63 złotych. Zostały one następnie przez powódkę na prośbę pozwanego refakturowane na rzecz (...) Spółki z ograniczona odpowiedzialnością G..

Powódka w dniu 5 lipca 2012 roku wezwała pozwanego do zapłaty zaległej kwoty odstępnego oraz czynszu leasingowego.

Pozwany nie zwrócił powódce pieniędzy za wystawione faktury za leasing. Po dwóch tygodniach od zawarcia umowy najmu, pozwany poprosił powódkę, aby podpisała nową umowę najmu ze spółką (...) Sp. z o.o. w G. i anulowała umowę najmu z nim, bo wtedy będzie można refakturować faktury na spółkę. Do dnia dzisiejszego pozwany nie dostał umowy najmu samochodu pomiędzy powódką i spółką, którą do niej wysłał. Z tego powodu odmówiono mu zwrotu podatku VAT. Powódka nie podpisała umowy najmu ze spółką i nie anulowała umowy najmu z pozwanym. Pozwany miał w swoim posiadaniu przedmiotowy samochód od lutego 2012r. do 10.07.2012r. i wykonywał nim transporty na rzecz powódki oraz dwa na rzecz innego podmiotu. W tej chwili samochód jest w posiadaniu powódki. Spółka (...) wykonała dwa transporty dla M. K. za ok. 30.000 zł., jednak żadne środki do spółki nie wpłynęły i należność została rozliczona poprzez potrącenie tej sumy z kwotą wynikającą z faktur dotyczących czynszu leasingowego.

Pozwany wykonał na rzecz powódki usługę transportową za ok. 29.000 zł. Powódka za nią nie zapłaciła. Należność za wykonane na rzecz powódki przez pozwanego 2 kursy zostały zaliczone na poczet odstępnego, do którego wpłacenia w kwocie 29.000 złotych zobowiązał się pozwany w umowie najmu w razie przejścia/przepisania przedmiotu najmu na siebie. Pozwany nie przejął na siebie ani samochodu, ani leasingu.

Sąd Rejonowy zważył, iż powództwo podlegało oddaleniu.

W niniejszej sprawie powódka M. K. dochodziła zasądzenia od pozwanego K. J. kwoty 27.686,63 złotych z tytułu zapłaty z umowy najmu samochodu ciężarowego.

Strony procesu łączyła umowa najmu samochodu ciężarowego, o której mowa w art. 659 § 1 k.c. zgodnie, z którym przez umowę najmu wynajmujący zobowiązuje się oddać najemcy rzecz do używania przez czas oznaczony lub nie oznaczony, a najemca zobowiązuje się płacić wynajmującemu umówiony czynsz.

Żądanie zasądzenia kwoty 27.686,63 złotych stanowi żądanie zapłaty czynszu leasingowego zgodnego z fakturami (...) S.A. we W. wystawionymi na rzecz powódki, a następnie refakturowane na (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G..

W toku postępowania pozwany K. J. nie negował, że nie zapłacił czynszu leasingowego w kwocie żądanej przez powódkę, nie podważał również wysokości dochodzonego roszczenia, podniósł jednak zarzut potrącenia wskazując, że wykonał na rzecz powódki usługę transportową na kwotę około 30.000 złotych, za którą nie otrzymał zapłaty i zaliczył to na poczet czynszu leasingowego.

Powódka nie uznała dokonanego przez pozwanego potrącenia, wskazując, że pozwany wykonał, co prawda dla niej usługę transportową na kwotę około 29.000 złotych, ale kwotę tę zaliczyła pozwanemu na poczet wskazanej w § 9 umowy najmu sumy odstępnego w wysokości 29.000 złotych, której pozwany nie zapłacił. Wskazała, że zaliczenie usługi na poczet odstępnego zostało dokonane po uzgodnieniu i za zgodą pozwanego.

Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Zatem z procesowego punktu widzenia ciężar dowodu i wykazania, że zaliczenie kosztów usługi na poczet odstępnego zostało dokonane za zgodą i wiedzą pozwanego, spoczywało na powódce. Pozwany nie potwierdził tej okoliczności, a powódka

nie przedstawiła na poparcie swojego twierdzenia żadnych dowodów. Uznać, więc należy, że twierdzenie istotne dla rozstrzygnięcia sprawy nie zostało udowodnione.

Podkreślić należy, że dowodzenie własnych twierdzeń nie jest obowiązkiem strony (ani materialnoprawnym, ani procesowym), a tylko spoczywającym na niej ciężarem procesowym. Nie istnieje zatem żadna możliwość egzekwowania od strony aktywności w sferze dowodowej. Sąd nie może nakazać stronie czy zobowiązać ją do przeprowadzenia dowodu. Tylko od woli strony zależy, jakie dowody Sąd będzie prowadził. Przeciwnie stronie natomiast - jak wynika z art. 6 k.c. - skierują się ujemne następstwa jej pasywnej postawy. Fakty nieudowodnione zostaną pominięte i nie wywołają skutków prawnych z nimi związanych, co ostatecznie może oznaczać przegranie procesu.

Zgodnie z § 8 zawartej przez strony umowy najmu, pozwany był zobowiązany do przejęcia/przepisania przedmiotu najmu na siebie do dnia 30 maja 2012 roku, i dopiero po dokonaniu tej czynności pozwany miał zapłacić uzgodnioną w § 9 w/w umowy kwotę odstępnego w wysokości 29.000 złotych. Z ustalonego przez Sąd stanu faktycznego jednoznacznie wynika, że pozwany nie dokonał czynności polegającej na przejęciu/przepisaniu przedmiotu najmu na siebie. Potwierdziła to również w swoich zeznaniach sama powódka.

W uznaniu Sądu zaliczenie, więc przez powódkę kosztów wykonanej na jej rzecz usługi transportowej na poczet odstępnego wynikającego z zawartej umowy jest nieprawidłowe i nie można mówić tutaj o rozliczeniu tej kwoty między stronami, dlatego pozostaje ona w dalszym ciągu do rozliczenia.

Od potrącenia jako czynności materialnoprawnej odróżnić trzeba zarzut potrącenia, będący czynnością procesową. Oświadczenie o potrąceniu, o którym mowa w art. 499 k.c., jest czynnością materialnoprawną, powodującą - w razie wystąpienia przesłanek określonych w art. 498 § 1 k.c. - odpowiednie umorzenie wzajemnych wierzytelności, natomiast zarzut potrącenia jest czynnością procesową, polegającą na żądaniu oddalenia powództwa w całości lub w części z powołaniem się na okoliczność, że roszczenie objęte żądaniem pozwu wygasło wskutek potrącenia. Oświadczenie o potrąceniu stanowi zatem materialnoprawną podstawę zarzutu potrącenia (wyrok SN z dnia 14 stycznia 2009 r., IV CSK 356/2008, niepubl.; por. także wyrok SN z dnia 23 stycznia 2004 r., III CK 251/02, M. Praw. 2006, nr 10, s. 540).

W niniejszej sprawie zaistniały wszystkie przesłanki niezbędne do wzajemnego potrącenia należności, wskazane w artykule powołanym powyżej. Strony są wobec siebie jednocześnie wierzycielami i dłużnikami, przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze, są one wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem. Dlatego też Sąd dokonał potrącenia dochodzonej przez powódkę wierzytelności z wierzytelnością, jaką posiada pozwany w stosunku do powódki. Pozwany zgłosił do potrącenia wierzytelności w postaci wykonanej usługi transportowej w wysokości ok. 29.000 złotych, natomiast kwota dochodzona przez powódkę z tytułu niezapłaconego czynszu leasingowego wynosiła 27.686,63 złotych. Po odjęciu od dochodzonej przez powódkę kwoty od zgłoszonej do potrącenia przez pozwanego sumy, wynika, że dochodzone przez powódkę roszczenie zostało w całości pokryte ze zgłoszonej do potrącenia przez pozwanego należności z tytułu wykonanej usługi transportowej.

Mając na uwadze powyższe Sąd oddalił powództwo.

Apelację od powyższego orzeczenia wniosła powódka, zaskarżając je w całości.

Zarzuciła obrazę prawa materialnego, tj. art. 498 k.c. poprzez przyjęcie, że pozwany skutecznie zgłosił zarzut potrącenia wierzytelności wzajemnej.

Podniosła, iż w dacie trwania umowy najmu pozwany korzystał z rzeczy, nie uiszczając na jej rzecz rat leasingowych.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powódki jest częściowo uzasadniona.

Treść motywów pisemnych zaskarżonego wyroku wskazuje, iż u podstaw rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego legło przekonanie, że świadczenie dochodzone pozwem zostało skompensowane w wyniku potrącenia wzajemnej wierzytelności pozwanego. Zapatrywanie to jest błędne i nie może znaleźć akceptacji.

Podstawę materialnoprawną potrącenia stanowi przepis art. 498 k.c. Stanowi on, że tylko wówczas zachodzi możliwość potrącenia, gdy dwie osoby są wzajemnie jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami. Kompensacie podlegają wierzytelności wymagalne, które mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Źródłem potrącenia mogą być więc różne zobowiązania, których strony występują raz jako dłużnicy a w innym przypadku jako wierzyciele. Zarzut potrącenia jako czynność procesowa winna odpowiadać wymaganiom pisma procesowego, które poddane jest rygorom, o których mowa w art. 126 k.p.c.

Autor zarzutu potrącenia winien jest wskazać i udokumentować źródło wzajemnej wierzytelności. Rodzi więc to po jego stronie obowiązek udowodnienia, że posiada względem strony przeciwnej wierzytelność w określonej wysokości, która jest wymagalna i może być dochodzona przed Sądem lub innym organem państwowym.

Lektura akt i zgromadzonego w nich materiału dowodowego do takiego wniosku nie prowadzi. Pozwany w przewidziany wyżej sposób zarzutu potrącenia nie zgłosił. Jego stwierdzenie, że posiada wzajemną wierzytelność wobec powódki nie zostało udowodnione (art. 6 k.c.). Treść jego zeznań jest ogólnikowa i sprowadza się jedynie do twierdzenia, iż wykonał usługę transportową na rzecz powódki, której wartość jest wyższa niż dochodzona pozwem kwota. Na poparcie tego nie zaferował żadnego dowodu w szczególności z dokumentów – faktury obrazującej kiedy i na rzecz kogo usługa została wykonana. Nie jest również znana dokładnie wartość tego świadczenia. W zaistniałej sytuacji, wobec kwestionowania potrącenia i istnienia wężła prawnego, z którego wzajemna wierzytelność miała wynikać, brak było podstaw do przyjęcia, iż w realiach rozpoznawanej sprawy powództwo podlegało oddaleniu z uwagi na podnoszony zarzut potrącenia.

Złożona do akt sprawy umowa zapewniała pozwanemu korzystanie z samochodu ciężarowego marki V. (...) w zamian za uiszczenie przez niego do rąk powódki rat leasingowych, których wysokość i terminarz spłat wynikał z załączonych do pozwu faktur. O ile skarżąca oddała rzecz najmu (por. protokół przekazania k.9-10), o tyle pozwany ciężącego na nim obowiązku nie wykonał nie uiszczając żadnej z rat leasingowych. Ma więc zasadniczo rację autorka apelacji domagając się zasądzenia na swoją rzecz należnych jej kwot. Uwzględnienie powództwa w całości nie jest jednak uzasadnione.

Złożone do akt sprawy faktury (por. k. 19-29) podlegały zweryfikowaniu. Wskazana na karcie 19 akt kwota – 1.018,44 złotych wymagała korekty, skoro obejmowała należność za cały 2012 rok, a przedmiotowa umowa najmu obowiązywała jedynie od 1 lutego do 31 maja 2012r.. Nie podlegały uwzględnieniu raty leasingowe (por. k. 24 i k. 29), skoro dotyczą one świadczeń za okres kiedy umowa już nie obowiązywała. Ostatecznie więc należna powódce należność to kwota 21.787,27 złotych. Zmieniając więc zaskarżony wyrok należało tę właśnie kwotę na rzecz powódki zasądzić (art. 386 § 1 k.p.c.) ustalając, iż odsetki ustawowe od tej sumy biegną od dnia 19 lipca 2012 roku, tj. od upływu 14 dni liczonych od daty wezwania pozwanego do uregulowania zadłużenia.

Apelacja w pozostałej części jako nieuzasadniona – z przyczyn podanych wyżej podlegała oddaleniu, o czym orzeczono na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c., stosując zasadę w nim wyrażoną – wzajemnego zniesienia kosztów procesu, skoro powództwo zostało uwzględnione jedynie w części.

JG/AOw Na oryginale właściwe podpisy